

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 504/2024-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 25, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/65/2018 z 3. augusta 2022 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/80/2022 zo 7. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2023, doplnenou podaniami doručenými ústavnému súdu 6. a 14. decembra 2023, domáha vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 49, čl. 50 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2, čl. 36 ods. 1, čl. 40 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 a 2, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež čl. 47, čl. 48 a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv a slobôd Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2T/65/2018 z 3. augusta 2022 (ďalej len „namietaný rozsudok“) a uznesením krajského súdu sp. zn. 2To/80/2022 zo 7. júna 2023 (ďalej len „namietané uznesenie“). Takisto ústavný súd žiada o zrušenie označených rozhodnutí všeobecných súdov a vrátenie veci sťažovateľa krajskému súdu na ďalšie konanie, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej sume 2 000 eur, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol namietaným rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, kde odvolanie sťažovateľa bolo podľa § 319 Trestného poriadku namietaným uznesením krajského súdu zamietnuté. V zmysle právoplatného namietaného rozsudku sťažovateľ zavinil dopravnú nehodu, keď ako vodič osobného motorového vozidla spôsobom

predbiehania iných vozidiel vytvoril pre inú vodičku motocykla nebezpečnú situáciu, ktorá viedla ku kolízii vozidiel poškodenej a sťažovateľa, pri ktorej poškodená vodička motocykla utrpela zranenia vyúsťujúce do ťažkej ujmy na zdraví. V trestnej veci sťažovateľa ide o tretí prvostupňový rozsudok, keďže predchádzajúce dva prvostupňové rozsudky okresného súdu z 22. januára 2020 a zo 16. decembra 2020, ktorými bol sťažovateľ spod obžaloby oslobodený, boli zrušené v odvolacom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta, že oboma rozhodnutiami konajúcich súdov boli porušené všetky jeho označené práva, keďže podľa jeho presvedčenia konajúce súdy zo zisteného skutkového stavu vyvodili skutkové a právne závery, ktoré sú v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním, nevysporiadali sa s jeho argumentáciou prezentovanou v podanom odvolaní, nezistili skutkový stav bez dôvodných pochybností, opomenuli vykonať potrebné dôkazy, vykonané dôkazy nehodnotili zákonným spôsobom a nepostupovali v zmysle zásady *in dubio pro reo* i napriek tomu, že vina sťažovateľa nebola preukázaná bez akýchkoľvek rozumných pochybností. Na tomto mieste poznamenáva, že sa ústavnou sťažnosťou domáha prieskumu zjavných chýb, ktoré sa vzťahujú k hodnoteniu dôkazov a zisteniu skutkového stavu, čo sú námietky vylúčené z dovolacieho prieskumu, nemá teda možnosť uplatňovať ochranu svojich práv prostredníctvom podaného dovolania, preto je podľa neho daný dôvod na prieskum a zásah zo strany ústavného súdu.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti objasňuje, že predchádzajúcemu oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu zo 16. decembra 2020 krajský súd v odvolacom konaní vytkol, že sa okresný súd nevysporiadal s relevantnou otázkou, a to s okolnosťou, čo bolo prvotnou základnou a najdôležitejšou príčinou celej dopravnej nehody, a tým aj následku v podobe ublíženia na zdraví poškodenej. Ďalej vysvetľuje, že skutok kladený mu za vinu má v zmysle jeho opisu v skutkovej vete spočívať vo vytvorení nebezpečnej situácie, keď sťažovateľ predbiehal dve pred sebou idúce motorové vozidlá prejdením do ľavého protismerného pruhu, v ktorom viedla motocykel poškodená vodička, ktorá na vzniknutú situáciu reagovala nevhodným brzdením spôsobujúcim neovládateľnosť motocykla, ktorý sa v dôsledku toho dostal do protismerného jazdného pruhu, kde došlo k zrážke motocykla poškodenej s autom sťažovateľa, ktorý sa v čase zrážky nachádzal už vo svojom jazdnom pruhu. Uvádza, že v odvolaní podanom proti namietanému rozsudku okresného súdu prezentoval obsah znaleckého posudku (zaobstaraného stranou obhajoby, pozn.), podľa ktorého záverov poškodenú svojou jazdou ani neobmedzil a ani neohrozil, a preto žiadal o odstránenie vzájomných rozporov medzi znaleckým posudkom vypracovaným týmto znalcom obhajoby a znaleckým posudkom iného špecifikovaného príbratého znalca (ďalej len „príbratý znalec“), podľa ktorého bola technika jazdy sťažovateľa nesprávna a ohrozujúca ostatných účastníkov cestnej premávky, a to dopočutím príbratého znalca a tiež vzájomnou konfrontáciou oboch znalcov.

5. Sťažovateľ sa domnieva, že krajský súd v namietanom uznesení označený rozpor medzi znaleckými posudkami neodstránil, pretože nevysvetlil, z akého dôvodu favorizoval závery príbratého znalca, podľa ktorých bola technika jazdy sťažovateľa ohrozujúca, pred závermi znalca obhajoby, ktorý ju ako ohrozujúcu a obmedzujúcu nevyhodnotil. Podľa sťažovateľa v konečnom dôsledku došlo zo strany krajského súdu k opomenutiu podstatného dôkazu a porušeniu spravodlivosti konania v neprospech sťažovateľa, keďže sťažovateľ navrhol doplnenie dokazovania

v súlade s § 326 ods. 5 Trestného poriadku včas, ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu, a to na neverejnom zasadnutí krajského súdu konanom 7. júna 2023, keď podľa jeho mienky označený návrh na vykonanie dôkazu sa týkal podstaty obvinenia a krajský súd pre jeho nevykonanie neposkytol relevantnú odpoveď.

6. Sťažovateľ argumentuje, že podľa záverov znaleckého posudku znalca obhajoby technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy poškodenej vodičky motocykla, ktorá už vo vzdialenosti 192 metrov od vozidla sťažovateľa, keď jej toto vozidlo nevytváralo náhlu prekážku, brzdila, pričom na zabránenie nehody mala brzdiť s polovičným brzdným spomalením, a k pádu motocykla tak došlo nesprávnym spôsobom brzdenia. Podľa vyjadrenia sťažovateľa mal samotný krajský súd v namietanom uznesení uznať, že poškodená vodička motocykla jazdila v rozpore s pravidlami cestnej premávky. Je toho názoru, že je tak pravdepodobné, že má poškodená určitú mieru zavinenia na dopravnej nehode. Za takýchto okolností, resp. z takto zisteného skutkového stavu podľa presvedčenia sťažovateľa nebola jeho vina preukázaná bez akýchkoľvek rozumných pochybností, došlo teda k porušeniu zásady *in dubio pro reo*, tiež princípu prezumpcie neviny, ako aj práv zaručených čl. 47 a 48 charty, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 40 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru. Podľa mienky sťažovateľa nebol skutkový stav konajúcimi súdmi zistený dostatočne, v súlade s požiadavkou zakotvenou v § 2 ods. 10 Trestného poriadku, a v dôsledku toho došlo v jeho prípade k porušeniu zásady stíhania len zo zákonných dôvodov. Napokon sťažovateľ dôvodí, že v rámci vedeného konania poukázal na tzv. princíp obmedzenej dôvery v doprave, s ktorým sa podľa neho krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti takisto formuluje námietky týkajúce sa problematiky tzv. materiálneho korektívu trestného činu upraveného v § 10 ods. 2 Trestného zákona („Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná“) a tiež súvisiacej otázky subsidiarity trestnej represie. Poukazom na relevantnú judikatúru, interpretujúc skutkový stav v jeho trestnej veci, predkladá tvrdenie, že sa konajúce súdy s uvedenými otázkami náležite nevysporiadali. Podľa presvedčenia sťažovateľa s prihliadnutím na jednotlivé okolnosti skutku, ktorý mu bol kladený za vinu, bolo možné v súlade s § 10 ods. 2 Trestného zákona posúdiť závažnosť jeho konania ako nepatrnú, nedosahujúcu takú spoločenskú nebezpečnosť, aby jeho konanie mohlo byť kvalifikované ako prečin. Sťažovateľ dôvodí, že okolnosťami, ktoré v súhrne vylučujú v jeho prípade naplnenie materiálneho korektívu trestného činu, teda požadovanú závažnosť konania, boli viaceré okolnosti, a to skutočnosť, že poškodená jazdila v rozpore s pravidlami cestnej premávky, jej technika jazdy bola nesprávna a mala taktiež zavinenie na dopravnej nehode a že jeho konanie bolo posúdené iba ako nedbanlivostný trestný čin. Podľa vyjadrenia sťažovateľa je záver krajského súdu, ktorý pri preukázaní materiálneho korektívu trestného činu reflektoval len na okolnosť ťažkej ujmy na zdraví poškodenej ako následku trestného činu, nedostatočne zdôvodnený a arbitrárny.

8. Vo všetkých uvedených skutočnostiach sťažovateľ vidí porušenie svojich označených práv zaručených ústavou, listinou, dohovorem a chartou.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu disponoval sťažovateľ riadnym opravným prostriedkom – odvolaním, ktoré aj využil. O odvolaní bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd ako súd odvolací. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného rozsudku odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci.

10. Ťažiskom argumentácie sťažovateľa je jeho tvrdenie o relevancii záverov znaleckého posudku zabezpečeného obhajobou, svedčiacich v prospech sťažovateľa, s ktorými sa krajský súd v namietanom uznesení podľa presvedčenia sťažovateľa náležitým spôsobom nevysporiadal, keď bez vysvetlenia favorizoval závery znaleckého posudku pribratého znalca, svedčiace v neprospech sťažovateľa a nevykonal dokazovanie (dopočutie pribratého znalca a konfrontácia oboch znalcov), ktoré navrhol sťažovateľ.

11. Pri posúdení opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa bolo úlohou ústavného súdu zodpovedanie otázky, či je právny záver krajského súdu o zamietnutí odvolania sťažovateľa primerane odôvodnený, resp. či boli relevantné odvolacie námietky, formulované v odvolaní sťažovateľa, ktoré súčasne prezentuje aj v ústavnej sťažnosti, krajským súdom primerane zodpovedané a či interpretácia právnej úpravy aplikovanej krajským súdom v sťažovateľovom prípade neodporuje jej podstate a zmyslu. Na tento účel sa ústavný súd podrobne oboznámil s odôvodnením namietaného uznesenia krajského súdu a tiež namietaného rozsudku okresného súdu, ktorého závery si krajský súd ako vecne správne osvojil a na ktoré v odôvodnení vlastného rozhodnutia poukázal. Ústavný súd tak postupoval v súlade so svojím ustáleným právnym názorom, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, II. ÚS 329/2021), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

12. Okresný súd v odôvodnení namietaného rozsudku v prvom rade poukázal na obsah výpovede sťažovateľa, ktorý potvrdil, že v inkriminovanom čase predbiehal dve pred ním idúce vozidlá takým spôsobom, že po predbiehaní prvého vozidla ukončil manéver predbiehania návratom do svojho jazdného pruhu a potom vykonal manéver predbiehania druhého pred ním idúceho vozidla. Ďalej poukázal na obsah výpovede poškodenej vodičky motocykla, ktorá uviedla, že vo svojom jazdnom pruhu zbadala vozidlo sťažovateľa, na čo reagovala brzdením, aby sa vyhla zrážke, pričom v dôsledku brzdenia dostala šmyk. Podľa okresného súdu toto vyjadrenie poškodenej bolo podporené aj výpoveďou ďalšieho špecifikovaného svedka jazdiaceho na motocykli za poškodenou vodičkou, výsledkami obhliadky miesta činu, ktoré potvrdili prítomnosť šmykových stôp vzniknutých brzdením motocykla, výpoveďou znalca a napokon výpoveďami ďalších

špecifikovaných svedkov, ktorí sa nachádzali vo vozidle pohybujúcom sa pred vozidlom sťažovateľa. Jeden z týchto svedkov vo svojej výpovedi popísal štýl jazdy sťažovateľa a uviedol, že keď bol za obcou Nižná Boca, tak ho tesne pred zákrutou začalo predchádzať osobné motorové vozidlo Audi A4 modrej farby s metalízou (vozidlo sťažovateľa, pozn.), ktorého vodič, keďže nasledovala ostrá pravotočivá zákruta, manéver predbiehania nedokončil a zaradil sa späť za jeho vozidlo, následne po prejení približne 200 metrov za zákrutou na rovnom úseku cesty vodič tohto vozidla opäť začal predchádzať, pričom predbehol jeho vozidlo a zaradil sa za vozidlo s prívesným vozíkom, potom za ďalšou zákrutou začal tento vodič predchádzať vozidlo s prívesným vozíkom, vtedy svedok videl asi v polovici rovinky, kde došlo k dopravnej nehode, dvoch za sebou jazdiacich motocyklistov, videl, ako poškodená vodička motocykla začala brzdiť a vodič Audi A4 sa zaradil späť do svojho jazdného pruhu, ale poškodená vodička dostala šmyk, prešla do protismeru a zrazili sa. Druhý z týchto svedkov vo svojej výpovedi uviedol, že s kolegami videli dopravnú nehodu, videli motorku, ako ide oproti, zatiaľ čo vozidlo sťažovateľa vykonávalo manéver predbiehania a ešte si s kolegami hovorili, že to nemôže stihnúť. Ďalší svedok vo svojej výpovedi popísal spôsob jazdy sťažovateľa a uviedol, že vodič vozidla Audi chcel predísť vozidlo s prívesným vozíkom ešte pred zákrutou, keďže dal znamenie o zmene smeru jazdy vľavo, ale nakoniec sa zaradil za prívesný vozík a následne už v zákrute začal predchádzať vozidlo s prívesným vozíkom, pričom on z jeho pohľadu na rovinke pred nehodou nevidel žiadnych motorkárov, videl len, ako po nehode vyhodilo telo poškodenej vodičky do výšky. Okresný súd tak dôvodil, že mal za preukázané, že v čase sťažovateľovho manévru predbiehania sa poškodená vodička nachádzala v sťažovateľovom protismernom jazdnom pruhu, pričom nemal dôvod neveriť poškodenej svedkyni, že dôvodom brzdienia bola jej reakcia na prítomnosť vozidla sťažovateľa nachádzajúceho sa v dôsledku manévru predbiehania v jej jazdnom pruhu. Reagoval na záver znaleckého posudku znalca obhajoby, ktorý uviedol, že poškodená začala brzdiť skôr, ako začal sťažovateľ predbiehať pred ním idúce vozidlo a dal do pozornosti, že znalec obhajoby na hlavnom pojednávaní pripustil tri možné dôvody brzdienia zo strany poškodenej, pričom jedným z nich bol pohyb vozidla vedeného sťažovateľom v jej jazdnom pruhu. Podľa okresného súdu však znalec obhajoby presvedčivo nevysvetlil ďalšie dve možné príčiny brzdienia, ktoré navyše nemajú oporu ani vo výsledku dokazovania. V súvislosti s tvrdením znalca obhajoby, že jednou z príčin brzdienia bola znížená kvalita povrchu vozovky, okresný súd dôvodil, že podľa zápisnice o obhliadke miesta dopravnej nehody boli na mieste zistené opravené výmole a mierne nerovnosti, ktoré však nemajú vplyv na vedenie vozidiel. Podľa okresného súdu žiadna z vypočítaných osôb nepotvrdila, že vodič akéhokoľvek iného vozidla (okrem vozidla vedeného sťažovateľom) uskutočnil, resp. pokúsil sa uskutočniť manéver predbiehania. Okresný súd uzavrel, že niet iného rozumného dôvodu, ktorý viedol poškodenú k brzdieniu, ako jej reakcia na vozidlo sťažovateľa nachádzajúce sa v jej jazdnom pruhu.

13. Okresný súd prezentoval právny názor, podľa ktorého je východiskom úvah skutočnosť, že sťažovateľ začal vykonávať manéver predbiehania v teréne, kde nemohol mať reálny prehľad o tom, či niekto ide v protismernom jazdnom pruhu. Aj podľa znalca v tomto okamihu sťažovateľ obmedzil ostatných účastníkov cestnej premávky. Pribratý znalec uviedol, že technika jazdy sťažovateľa pred nehodovým dejom v čase začiatku realizácie manévru predbiehania v pravotočivej zákrute pred miestom dopravnej nehody sa javí s prihliadnutím na podmienky rozhl'adu a dohl'adu na mieste dopravnej nehody, pri dopravnom členení, charaktere a stave komunikácie ako nesprávna a ohrozujúca ostatných účastníkov cestnej premávky, pretože rozhl'ad a dohl'ad sťažovateľa ako

vodiča bol pred nehodovým dejom obmedzený z dôvodu výrazného polygónu sklonu (svahu) na vnútornej strane pravotočivej zákruty v smere pohybu sťažovateľa, ktorý priestoru nehodového deja predchádzal. Podľa znalca ak mal sťažovateľ predbiehať pred samotným nehodovým dejom dve vozidlá idúce rýchlou na úrovni 70 – 80 km/h, manéver predbiehania musel začať už v pravotočivej zákrute v miestach súvislej neprerušovanej čiary. Podľa vyjadrenia okresného súdu poškodená neporušila žiadne ustanovenie zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“), jazdila primeranou rýchlou vo svojom jazdnom pruhu, v ktorom však začal vykonávať manéver predbiehania sťažovateľ, ktorý týmto vytvoril poškodenej nebezpečnú situáciu.

14. Okresný súd argumentoval, že pri skúmaní trestnoprávnej zodpovednosti je potrebné priebeh skutkového deja posudzovať komplexne od začiatku manévru predbiehania, a nie izolovane, pretože reakcia poškodenej v podobe brzdenia bola podmienená pohybom – sťažovateľovým manévrom predbiehania v jej jazdnom pruhu. Ďalej dôvodil, že pribratý znalec uviedol, že sťažovateľ bezprostredne pred nehodovým dejom v čase začiatku manévru predbiehania jazdil nesprávne a ohrozujúco, pretože vzájomný rozhľad a dohľad obžalovaného a poškodenej bol obmedzený z dôvodu výrazného sklonu na vnútornej strane pravotočivej zákruty, ktorý priebehu nehodového deja predchádzal, vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že poškodená reagovala brzdením jedine a výlučne z dôvodu, že v jej jazdnom pruhu sa nachádzalo vozidlo vedené sťažovateľom, poškodená neporušila žiadne pravidlo cestnej premávky, ktoré je v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou (pred brzdením), jazdila primeranou rýchlou vo svojom jazdnom pruhu a na sťažovateľov manéver predbiehania, ktorým vytvoril nebezpečnú situáciu, musela okamžite pohotovo reagovať. Okresný súd na tomto mieste poukázal na vyjadrenie pribratého znalca, podľa ktorého poškodená by musela reagovať s obrovskou mierou predvídavosti a musela by mať „pevné nervy“, a to s prihliadnutím na čas a jej vzdialenosť od vozidla sťažovateľa. Podľa okresného súdu za uvedenej dopravnej situácie nie je možné spravodlivo a dôvodne očakávať od poškodenej, aby správne reagovala v extrémnej situácii, ktorú sama nevyvolala. Aj keď technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy poškodenej založená na nesprávnom odhade časovo-priestorových súvislostí a následnej reakcii na prednehodový dej v podobe nesprávne realizovaného manévru brzdenia, je nepochybné, že jedinou príčinou brzdenia poškodenej bola prítomnosť vozidla obžalovaného v jej jazdnom pruhu. Od poškodenej sa vyžadovala okamžitá reakcia na nebezpečnú situáciu vytvorenú sťažovateľovým manévrom predbiehania. Podľa záveru okresného súdu tieto uvádzané skutočnosti bránia jednostranne pričítať zavinenie za vznik dopravnej nehody len poškodenej.

15. Okresný súd v reakcii na obhajobu sťažovateľa argumentoval, že sa opiera o závery znaleckého dokazovania znalca obhajoby a primárne je postavená na tvrdení, že poškodená brzdením nereagovala na sťažovateľov manéver predbiehania, pretože v čase začiatku jej reakcie sa sťažovateľ nachádzal vo svojom jazdnom pruhu. Podľa okresného súdu je uvedená obhajoba vyvrátená výsledkami dokazovania, a to nielen výpoveďami poškodenej a jej manžela, ale aj ostatných svedkov (dvaja špecifikovaní svedkovia), ktorí vlastnými zmyslami sledovali situáciu v cestnej premávke, pričom z výpovede uvedených svedkov vyplýva, že poškodená brzdením reagovala na predbiehajúce vozidlo vedené sťažovateľom, ktoré sa v čase realizácie tohto manévru preukázateľne nachádzalo v jej jazdnom pruhu. Okresný súd argumentoval, že sťažovateľ nezbavuje trestnoprávnej zodpovednosti ani ním zadovážené doplnenie znaleckého posudku znalca

obhajoby, resp. jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní, keďže tento znalec sa primárne zaoberal technikou brzdenia poškodenej a vplyvom spôsobu brzdenia na vznik a priebeh dopravnej nehody, resp. otázkou technického vybavenia brzdného systému. Okresný súd opakovane pripomenul, že nesprávne realizovaný manéver brzdenia bol konštatovaný už pribratým znalcom, avšak toto brzdenie bolo reakciou poškodenej na nebezpečnú situáciu v podobe sťažovateľovho manévru predbiehania. Podľa okresného súdu z týchto dôvodov na posúdenie príčiny dopravnej nehody nemá rozhodujúci vplyv ani spôsob jazdy vodičov motocyklov, resp. dodržanie vzdialenosti medzi vodičmi motocyklov, ani ďalšie otázky posudzované znalcom, a to pre absenciu príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody.

16. Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia konštatoval, že sa okresný súd správne vysporiadal s otázkou, čo bolo prvotnou základnou a najdôležitejšou príčinou celej dopravnej nehody, a tým aj následku v podobe ublíženia na zdraví poškodenej. Sumarizoval, že sťažovateľ predchádzal na mieste, kde už z povahy miesta ako takého vyplýva, že sa vyžaduje zvýšená miera opatrnosti a pozornosti vodiča a pokiaľ sťažovateľ za takejto situácie obmedzeného rozhľadu a dohľadu začal predchádzať, išiel do rizikovej situácie. Krajský súd poznamenal, že je mu zrejmé, že technika jazdy poškodenej nebola správna a možno by situáciu zvládla, ak by mala pevné nervy, avšak z právneho hľadiska posúdenia jazdy sťažovateľa a poškodenej je potrebné konštatovať, že za existujúcej situácie nemožno od poškodenej vodičky spravodlivo požadovať takéto znalcom ideálne namodelované riešenie extrémnej situácie, v ktorej sa poškodená ako vodička ocitla a pričítať jej zavinenie vzniku dopravnej nehody ako jedinej alebo v podstatnej miere. V reakcii na odvolacie námietky sťažovateľa, v ktorých tento poukazuje na nesprávny odhad situácie zo strany poškodenej a ním dodržané všetky pravidlá cestnej premávky, krajský súd poukázal (opakovane) na závery znaleckého posudku pribratého znalca, ktorý sa vyjadril, že jediným relevantným zabránením nehode zo strany sťažovateľa ako vodiča bolo vykonávať jazdu v danom úseku správnou technikou jazdy aj so zohľadnením podmienok stavebnotechnického riešenia komunikácie a vytvorenú oblasť zakrytého terénu zvýšeninou na pravej strane komunikácie v pravotočivej zákrute pri smere jazdy smerom na Vyšnú Bocu, kde táto oblasť zakrytého výhľadu je technicky riešená existenciou pozdĺžnej súvislej čiary VIA, ktorá končí až na úrovni začiatku ochranných zvodidiel na ľavej strane komunikácie, odkiaľ má už vodič idúci smerom na Vyšnú Bocu dostatočný rozhľad a dohľad na priamej časti komunikácie do protismerného jazdného pruhu.

17. Krajský súd sa vyjadril aj k návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania doložením pribratého znalca a konfrontáciou oboch znalcov na účel vysporiadania sa so sťažovateľom namietaným nedostatočne zisteným skutkovým stavom týkajúcim sa otázky vytvorenia nebezpečnej situácie sťažovateľom pre poškodenú vodičku. Na danom mieste poznamenal, že už okresný súd sa riadne zaoberal vyhodnotením oboch znaleckých posudkov, tak pribratého znalca, ako aj znalca obhajoby, vrátane doplnenia znaleckého posudku znalcom obhajoby s prihliadnutím na ich výpovede na hlavnom pojednávaní. Podľa krajského súdu obhajoba navrhla ďalšie doplnenie dokazovania, konkrétne doložením pribratého znalca, avšak podľa krajského súdu tento výsluch pribratého znalca a následná požadovaná konfrontácia oboch znalcov by neprispeli k ďalšiemu objasneniu skutkového stavu veci. V nadväznosti na to dal do pozornosti skutočnosť, že znalecký posudok nepredstavoval vo veci sťažovateľa jediný usvedčujúci dôkaz, ale boli vykonané aj ďalšie usvedčujúce dôkazy, na ktoré poukázal v namietanom rozsudku aj okresný súd, kde všetky tieto dôkazy tak jednotlivo, ako aj vo vzájomných súvislostiach sťažovateľa dostatočne usvedčujú

zo spáchania trestného činu. Podľa krajského súdu tento postup je v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov zakotvenou v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Naopak, spôsob hodnotenia dôkazov, ktorý prezentuje v podanom odvolaní sťažovateľ, označenej zásade nezodpovedá, keďže sťažovateľ poukazuje izolovane na dôkazy a z nich plynúce skutočnosti, ktoré vyznievajú v jeho prospech, vyzdvihuje skutočnosti, ktoré nemajú podstatný význam z hľadiska rozhodovania o jeho vine a na druhej strane znižuje význam dôkazov, ktoré ho usvedčujú zo spáchania trestnej činnosti.

18. Krajský súd v závere odôvodnenia uzavrel, že vedomé nedbanlivostné zavinenie sťažovateľa na spôsobenom následku nepochybne spočívalo v tom, že sťažovateľ ako vodič nedodržel vyššiu mieru povinnej opatrnosti (predpisy o cestnej premávke) a bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že pri porušení predpisov o cestnej premávke nedôjde k ujme na živote a zdraví iných osôb. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, prostredníctvom ktorých sa tento dožadoval aplikácie § 10 ods. 2 Trestného zákona (tzv. materiálny korektív) na jeho prípad, krajský súd konštatoval, že aj keď u sťažovateľa ide o prečin, vzhľadom na skutočnosť následku v podobe ťažkej ujmy na zdraví poškodenej, ktorú jej porušením predpisov o cestnej premávke spôsobil, závažnosť sťažovateľom spáchaného prečinu nemôže byť vyhodnotená ako nepatrná.

19. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnení oboch rozhodnutí konajúcich súdov ústavný súd konštatuje, že zo strany krajského súdu bola sťažovateľovi poskytnutá zrozumiteľná a absolútne vyčerpávajúca odpoveď týkajúca sa všetkých jeho relevantných námietok uplatnených v podanom odvolaní.

20. Ústavný súd sa nestotožňuje s tvrdeniami sťažovateľa, podľa ktorých sa mal konajúci súd dopustiť závažných excesov pri ustáľovaní skutkových zistení a hodnotení vykonaného dokazovania. Predovšetkým treba pripomenúť, ako na to správne poukázal aj krajský súd v namietanom uznesení, že predpokladom regulárnej aplikácie zásady voľného hodnotenia dôkazov, tak ako je upravená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, je vyhodnotenie dôkazov, resp. zistených okolností nielen jednotlivo, ale aj v ich súhrne. Túto požiadavku konajúci súd v plnej miere dodržal, pretože zásadné okolnosti svedčiace v neprospech sťažovateľa, ktoré vyplynuli zo znaleckého posudku pribratého znalca, konfrontoval aj s obsahom ďalších relevantných dôkazov, ktorými boli okrem obhliadky miesta dopravnej nehody aj priame dôkazy v podobe svedeckých výpovedí, ktoré všetky jasne a zhodne potvrdzovali relevantné fakty svedčiace v neprospech sťažovateľa, a to že sťažovateľ manéver predbiehania začal uskutočňovať v neprehľadnom úseku cestnej komunikácie a že poškodená vodička reagovala brzdením práve na tento manéver uskutočnený sťažovateľom, ktorý ako ohrozujúci vnímali aj títo priami svedkovia. Rovnako nemožno prijať stanovisko sťažovateľa, že by odmietnutie jeho návrhu na doplnenie dokazovania (dopočutie pribratého znalca a konfrontácia znalcov) nebolo krajským súdom primerane vysvetlené, krajský súd totiž sťažovateľovi objasnil, že je takéto doplnenie dokazovania irelevantné, pretože s odlišnými závermi znaleckého posudku znalca obhajoby sa primerane vysporiadal už prvostupňový súd, ktorý ho konfrontoval nielen zo závermi znaleckého posudku pribratého znalca, ale aj s ďalšími výsledkami dokazovania, ktoré potvrdzovali sťažovateľovu vinu, a teda nekorešpondovali so závermi znalca obhajoby svedčiacimi v prospech sťažovateľa.

21. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že ťažiskom argumentácie sťažovateľa, na ktoré sústreďuje pozornosť a od ktorého odvíja svoje subjektívne závery, je technika brzdenia poškodenej vodičky, ktorá bola znalcami posúdená ako nesprávna, pričom sťažovateľ sa túto okolnosť snaží prezentovať

ako porušenie pravidiel cestnej premávky zo strany poškodenej vodičky, a teda ako relevantné zavinenie dopravnej nehody poškodenou. Na tomto mieste treba sťažovateľa v prvom rade upozorniť, že žiaden z konajúcich súdov nestotožnil nesprávnu techniku brzdienia poškodenej vodičky v extrémnej dopravnej situácii (ako reakciu na manéver predbiehania realizovaný sťažovateľom) s porušením pravidiel cestnej premávky, ako sa to snaží sťažovateľ prezentovať. Konajúce súdy sťažovateľovi náležite vysvetlili, že ako primárnu a relevantnú príčinu dopravnej nehody vyhodnotili porušenie povinností zo strany sťažovateľa, ktoré sú zakotvené v § 15 ods. 5 písm. a) a c) zákona o cestnej premávke, podľa ktorých vodič nesmie predchádzať, ak nemá pred sebou rozhľad na takú vzdialenosť, ktorá je potrebná na bezpečné predchádzanie, a ak by ohrozil alebo obmedzil vodiča jazdiaceho v protismere, alebo ohrozil iného účastníka cestnej premávky. Tieto zákonom zakotvené pravidlá cestnej premávky sťažovateľ nerešpektoval a porušil, keďže sa manéver predbiehania rozhodol zrealizovať v úseku, na ktorom aj samotné dopravné značenie (súvislá čiara) takýto manéver nedovoľovalo a kde aj bežnému laikovi, bez toho, aby to bolo potrebné znalecky bližšie objasňovať, je celkom zrejmé, že v takto neprehľadnom úseku je uskutočňovať manéver predbiehania riskantné a voči všetkým potenciálne prítomným účastníkom cestnej premávky ohrozujúce a nezodpovedné.

22. Sťažovateľova nesprávna technika predbiehania, ktorej nesprávnosť spočívala v tom, že si na manéver predbiehania zvolil úsek, v ktorom nemal na predbiehanie potrebný rozhľad („oblasť zakrytého terénu vyvýšeninou na pravej strane komunikácie v pravotočivej zákrute“), bola súčasne porušením pravidiel cestnej premávky, pričom nesprávna technika brzdienia poškodenej porušením pravidiel cestnej premávky nebola, poškodená jazdila vo svojom jazdnom pruhu primeranou rýchlosťou. Totižto k namodelovaniu správnej techniky brzdienia v individualizovanej situácii poškodenej dospeli obaja znalci výpočtom (myšlienkovým pochodom, ktorý im zabral určitý, nie nepatrný časový úsek), logika vecí však napovedá, že takýto výpočet a namodelovanie vhodného spôsobu brzdienia nie je možné pre vodiča nachádzajúceho sa zoči-voči nebezpečenstvu v zlomkoch sekundy uskutočniť, bolo by snád' možné si takýto vhodný dopravný manéver brzdienia v takto individualizovanej dopravnej situácii natrénovať. Bežný (väčšinový) vodič na situáciu, v ktorej sa ocitla poškodená vodička, prirodzene trénovaný nie je. Nie je povinnosťou vodiča disponovať nadpriemernými vodičskými zručnosťami, ktoré mu umožnia zvládnuť aj extrémne dopravné situácie vyvolané inými účastníkmi cestnej premávky, ktorí ich vyvolajú porušením predpisov regulujúcich pravidlá cestnej premávky. Povinnosťou vodiča je rešpektovať a dodržiavať predpisy regulujúce pravidlá cestnej premávky, ktoré sú koncipované tak, aby garantovali (pri ich dodržiavaní všetkými účastníkmi cestnej premávky), že sa účastníci cestnej premávky nedostanú do extrémnych dopravných situácií, ktoré nedokážu zvládnuť bez ujmy na zdraví alebo ich zvládnuť dokážu, len ak disponujú nadpriemernými vodičskými zručnosťami.

23. Napokon, aj v zmysle judikatúry všeobecných súdov je pojem neohrozenia iného vodiča definovaný ako povinnosť počínať si tak, aby inému účastníkovi cestnej premávky nevzniklo nijaké nebezpečenstvo, čiže počínať si tak, aby iný účastník cestnej premávky nemusel náhle zmeniť smer alebo rýchlosť jazdy. Takisto, ak sa pochybenie poškodeného týka techniky jazdy a jeho nesprávneho brzdienia, treba mať na zreteli, že v rozhodujúcom, nadmernou psychickou záťažou sprevádzanom časovom úseku, akým dopravná nehoda nepochybne býva, nemožno reálne očakávať racionálne a technicky správne reakcie na kolíziu situáciu (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Tdo/75/2018 z 25. apríla 2019).

24. Pokiaľ ide o čiastkovú námietku sťažovateľa, ktorý odôvodneniu namietaného uznesenia krajského súdu vytýka, že v jeho prípade nezodpovedalo dostatočne otázku preukázania materiálneho korektívu prečinu, ani s touto sa ústavný súd nestotožňuje. Predovšetkým, vychádzajúc z informácií uvedených v predchádzajúcich bodoch odôvodnenia tohto rozhodnutia, na podporu záveru o nepatrnej závažnosti konania sťažovateľa nemožno prijať tvrdenia sťažovateľa o porušení pravidiel cestnej premávky poškodenou, keďže nezodpovedajú výsledkom dokazovania a skutkovým záverom, ktoré konajúci súd v tomto smere prijal. Ani okolnosť sťažovateľovho nedbanlivostného zavinenia, na ktoré poukazuje, nemožno na podporu takéhoto záveru použiť, keďže judikatúra všeobecných súdov zvykne zohľadňovať ako okolnosť v prospech záveru o nepatrnej závažnosti konania skôr nedbanlivostné zavinenie nevedomé. Nie je síce vylúčené zohľadniť aj nedbanlivosť vedomú, avšak pri vedomej nedbanlivosti je potrebné skúmať pomery, ktoré sťažovali splnenie povinnosti, ktorej nesplnenie viedlo k ohrozeniu alebo porušeniu záujmu chráneného Trestným zákonom, pričom pri nedbanlivostnom zavinení hazardérstvo a hrubá nedbanlivosť, akým je aj prípad vedomej nedbanlivosti sťažovateľa, zvyšujú závažnosť činu. Nemenej závažným je aj následok v podobe ťažkej ujmy na zdraví poškodenej, ktorý krajský súd *expressis verbis* zdôraznil.

25. Vzhľadom na predchádzajúce čiastkové závery sa namietané uznesenie krajského súdu nejaví ústavnému súdu ako svojvoľné. Ústavný súd je toho názoru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia poskytol krajský súd sťažovateľovi dostatočne konkrétne a náležité argumenty, podporujúce jeho záver o zamietnutí odvolania, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy v namietanom uznesení krajský súd prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku (predovšetkým ustanoveniam zakotvujúcim zásadu voľného hodnotenia dôkazov). Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti označeného rozhodnutia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa ich názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012).

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v dotknutej časti ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

27. V závere a nad rámec ústavný súd uvádza, že sa aj v konaní pred ústavným súdom uplatňuje zásada hospodárnosti, ktorá je napĺňaná práve inštitútom povinného právneho zastúpenia sťažovateľa kvalifikovaným právnym zástupcom, od ktorého sa očakáva, že dokáže obmedziť rámec sťažnostnej argumentácie iba na skutočne ústavnoprávne relevantné informácie zhrnuté do primeraného a zároveň výstižného obsahového rámca ústavnej sťažnosti (nie kvantitou argumentov, ale ich esenciálnosťou). Ústavný súd totiž rovnako ako Európsky súd pre ľudské práva (ktorý dokonca rozsah sťažnostných podaní prísne limituje) touto požiadavkou zabezpečuje vytvorenie predpokladov pre efektívny a hospodárny prieskum podaní všetkých sťažovateľov, ktorí sa naňho pri uplatňovaní ochrany svojich práv obrátia.

28. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu